

AUTO PLAY MEDIA STUDIO YORDAMIDA INTERAKTIV ELEKTRON DARSlikLARNI YARATISH VA TA'LIM JARAYONIDA QO'LLASH (PEDAGOGIKA PSIXOLOGIYA FANI MISOLIDA)

Nematjonova Oydinoy Dilshodbek qizi

(Farg'ona davlat texnika universiteti talabasi)

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy raqamli texnologiyalar, xususan, AutoPlay Media Studio dasturi yordamida interaktiv elektron darsliklar yaratish va ularni pedagogika psixologiyasi fanida qo'llash imkoniyatlari yoritilgan. Shuningdek, darsliklar orqali talabalarni o'quv jarayoniga faol jalb qilish, mustaqil ta'lim ko'nikmalarini shakllantirish va ta'lim sifati samaradorligini oshirish kabi jihatlar amaliy misollar bilan tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: AutoPlay Media Studio, elektron darslik, interaktiv ta'lim, pedagogika psixologiyasi, raqamli texnologiyalar, o'quv resurslari.

Kirish

Bugungi kunda ta'lim tizimida raqamlashtirish, moslashuvchanlik va talaba markazli yondashuv muhim o'rin tutmoqda. An'anaviy metodlar o'rnini interaktiv, vizual, multimodal resurslar egallamoqda. Ayniqsa, psixologik va nazariy yo'nalishdagi fanlarni samarali o'qitishda raqamli texnologiyalar asosiy vosita sifatida qaralmoqda. Zamonaviy ta'lim texnologiyalari kundan-kunga rivojlanib, o'qitishning yangi usullari va vositalarini hayotga tatbiq etmoqda. An'anaviy dars uslublari endi zamonaviy raqamli vositalar bilan boyitilmoqda. Ayniqsa, talabalar uchun interaktiv va multimedaviy ta'lim vositalari katta ahamiyatga ega bo'lmoqda.

Axborot-kommunikatsiya
texnologiyalarining rivojlanishi pedagogik jarayonni raqamlashtirish, o'quv

materiallarini interaktiv shaklda taqdim etish imkonini bermoqda. Ayniqsa, nazariy va tushunish qiyin bo'lgan fanlarni talabalarga sodda, tushunarli hamda vizual tarzda yetkazishda elektron darsliklar muhim rol o'ynamoqda. Shunday vositalardan biri AutoPlay Media Studio dasturidir.

AutoPlay Media Studio bu kompyuter foydalanuvchilari uchun multimedia dasturlar, elektron darsliklar, taqdimotlar yaratish imkonini beruvchi qulay dasturiy platformadir. U asosan “drag-and-drop” usulida ishlaydi, ya'ni foydalanuvchi tayyor elementlarni tanlab, ularni sahifalarga joylashtiradi. Bunda hech qanday murakkab dasturlash bilimlari talab qilinmaydi, bu esa uni o'qituvchilar va ta'lim sohasidagi mutaxassislar uchun juda foydali qiladi. AutoPlay Media Studio dasturi yordamida yaratilgan interaktiv darsliklarda quyidagi imkoniyatlar mavjud: Matnli axborot bilan bir qatorda video, audio, rasmlar va animatsiyalarni birlashtirish; Sahifalar orasida erkin harakatlanish imkoniyati; Testlar, savol-javoblar, mini-oyinlar va slaydlar qo'shish imkoniyatlari mavjud.

Ushbu imkoniyatlar orqali o'quvchilar darslikni o'qibgina qolmay, uni boshqarish, tanlov qilish, savollarga javob berish, video tomosha qilish yoki tinglash orqali faol ishtirokchi bo'lishadi. Bu esa bilimning mustahkam o'zlashtirilishiga xizmat qiladi. Bugungi kunda dunyoning ko'plab rivojlangan mamlakatlarida, masalan AQSh, Janubiy Koreya, Germaniya va Turkiyada interaktiv ta'lim vositalari keng

qo'llanilmoqda. Bunday texnologiyalar yordamida o'quvchilar o'z bilimlarini mustaqil ravishda oshirish, turli topshiriqlarni mustaqil bajarish imkoniyatiga ega bo'lishmoqda. O'zbekiston ta'lim tizimi ham bu yo'nalishda katta qadamlar tashlamoqda. AutoPlay Media Studio yordamida yaratilayotgan interaktiv darsliklar buni yaqqol isbotidir.

Shuningdek, pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha yaratilgan interaktiv darsliklar o'quvchilarda mavzuni chuqurroq tushunish, tahlil qilish, muammoni mustaqil hal etish va o'z fikrini aniq bayon qilish ko'nikmalarini shakllantiradi. Masalan, "Shaxsiy rivojlanish bosqichlari", "Motivatsiya nazariyalari" yoki "Pedagogik muomala" kabi mavzularni animatsion videolar va grafik misollar yordamida tushuntirish o'quvchilar uchun yanada tushunarli bo'ladi.

Ushbu texnologiyaning afzalliklari quyidagilardan iborat:

- Interaktivlik: Talaba faol ishtirokchi bo'ladi, passiv eshituvchi emas.
- Keng qamrov: Matn, ovoz, rasm, video va testlar bir joyda.
- Mustaqil o'rganish imkoniyati: Talaba darslikni istalgan vaqtda, istalgan joyda ochib o'rganishi mumkin.
- Baholash avtomatizatsiyasi: Testlar avtomatik baholanadi, bu esa o'qituvchining vaqtini tejaydi.
- Dars sifatini oshiradi: Tushunilishi qiyin bo'lgan mavzular animatsiyalar, miollar orqali oson tushadi.

Халқаро таъриба: Рақамли дarsliklar қандай қo'лланilmoqda?

AQShda raqamli darsliklar yaratishda “instructional design” (ta’lim dizayni) konsepsiyasiga asoslaniladi. Masalan, **Edutopia** va **Khan Academy** kabi platformalar interaktiv video, muammoga asoslangan o’rganish va o’zini-o’zi baholashga katta urg’u beradi. AutoPlay kabi vositalar mahalliy ta’lim resurslarini o’qituvchi tomonidan moslashtirish imkonini beradi. **Janubiy** Koreyada elektron darsliklar orqali o’quvchilar 80% vaqtni o’z ustida ishlashga sarflashadi. “Smart learning” konsepsiyasi asosida raqamli texnologiyalar psixologik holatni kuzatuvchi tizimlar bilan uyg’unlashtirilgan. AutoPlay yordamida yaratilgan mahalliy resurslar interaktiv laboratoriya modullarini yaratishda ishlatiladi.

Pedagogik-psixologik jihatdan interaktiv darsliklarning afzalliklari kognitiv yuklamani kamaytiradi ya’ni talaba bir vaqtning o’zida matn, rasm va audio orqali o’rganadi. **Metakognitiv yondashuv bilan** talaba o’zini o’zi nazorat qiladi, bilimini tahlil qiladi. **Didaktik moslashuvchanlik** bilan har bir sahifa talabaning xatti-harakatiga moslashadi. **Baholashning turli shakllari** AutoPlay orqali test, mini-esse, krossvord yoki chizmaviy tahlil ham integratsiya qilinadi. AutoPlay Media Studio bu o’qituvchi va talaba o’rtasidagi passiv muloqotni interaktiv va faol o’rganishga aylantiruvchi kuchli vosita hisoblanadi. Bu dastur orqali yaratilgan darsliklar didaktik samaradorlikni oshiradi, talabaning individual o’rganish uslubiga moslashadi, vizual-pedagogik yondashuvni kuchaytiradi, rivojlangan davlatlar tajribasiga asoslangan, ammo mahalliy muhitga moslashtirilgan bo’ladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, AutoPlay Media Studio dasturidan foydalanib yaratilgan elektron darsliklar ta’lim jarayonini modernizatsiya qilishda, ayniqsa pedagogik-psixologik yo’nalishlarda samarali vosita bo’la oladi. U o’quv materiallarini interaktiv, o’zlashtirishga yengil, qiziqarli shaklda taqdim etish imkonini beradi. Kelgusida bu kabi darsliklarni boshqa fanlar uchun ham yaratish, ularni internet muhitiga

moslashtirish va mobil ilovalar ko‘rinishida ishlab chiqish maqsadga muvofiqdir. AutoPlay Media Studio dasturi zamonaviy ta’limning ajralmas qismiga aylanmoqda. Uning yordamida yaratilgan elektron darsliklar o‘quv jarayonini interaktiv, jonli va samarali qiladi. Bu dastur orqali o‘qituvchi o‘z darslarini yangicha shaklda, talabalar esa o‘zlashtirishda yuqori natijalarga erishishlari mumkin. Kelajakda bunday dasturlar yordamida yaratilgan ta’lim resurslari barcha fanlarda keng joriy etilishi, ta’lim sifatining yuksalishiga xizmat qilishi shubhasiz.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Murodullayeva, R. A., Sobirova, K. A., Shamamatova, S. J., & Akbarova, M. A. (2023). Texnika va raqamli texnologiyalarning amaliyotda qo'llanilishi va ularning innovatsion yechimlari. *Xalqaro ilmiy-texnik konferensiya materiallari*, 4–5 may, 413–415.
2. **Jalilova, D. (2019).** Auto Play Media Studio dasturi yordamida interaktiv o'quv materiallarini yaratish. *Axborot texnologiyalari va ta'lim*, 3(1), 30-35.
3. **Ma'rufjonov, M. M., Murodullayeva, R. A., & Nazirjonov, U. N. (2023).** Sun'iy intellekt va uning imkoniyatlari. *Ilm-fan va innovatsiya: ilmiy-amaliy konferensiya materiallari*, 6-oktabr, 44–46. Manba: <https://in-academy.uz/index.php/si>
4. **Toshpulatov, R. (2022).** Auto Play Media Studio yordamida interaktiv elektron darsliklarni yaratish va ularning ta'lim jarayonida qo'llanilishi. *O'zbekiston ta'limi*, 5(2), 85-90.
5. **Ismoilov, S. R., Murodullayeva, R. A., Shamamatova, S. J., & Abduraximov, O. A. (2024).** Programs that identify basic attacks on artificial intelligence. *Pedagogik islohotlar va ularning yechimlari*, 1-aprel, 90–94. Manba: <https://worldlyjournals.com>
6. **Mamatov, Sh. (2018).** Interaktiv elektron darsliklarning o'quvchilarning o'zlashtirishiga ta'siri. *Pedagogika va psixologiya jurnali*, 4(1), 70-75.